

CONSIDERAȚII ASUPRA FORȚELOR NAVALE ACTUALE ALE LUMII ȘI ELEMENTELOR DE BAZĂ PRIVIND DEZVOLTAREA ACESTORA ÎN PRIMA JUMĂTATE A SECOLULUI XXI

Comandor drd. Romulus Hâldan*

Abstract

The first half of 21st century will indicate great changes in the Naval Forces' structure worldwide. These forces will play a major role in shaping the configuration of the future armies due to their expeditionary features as well as their endowment of versatile ships which will be able to conduct missions in various different environments using various tactics and all types of armament and ammunition. In this respect, vast programs are to be launched and a big amount of money will be spent in order to change the present naval forces configuration into a new one. All these changes are required by the new missions with which naval forces will be assigned to and which are consequences of the new threats and the development of the classic ones.

1. Elementele definiției care determină reconfigurarea forțelor navale și creșterea rolului acestora la acest început de secol

Modificarea configurației forțelor navale la acest început de secol, în opinia noastră, se datorează, în primul rând, evoluțiilor din domeniul politic și economic, dar și evoluției tehnologice și, mai ales creșterii interesului pentru Oceanul Planetar și zonele adiacente acestuia.

Modificarea configurației forțelor navale la acest început de secol, în opinia noastră, se datorează, în primul rând, evoluțiilor din domeniul politic și economic, dar și evoluției tehnologice și, mai ales creșterii interesului pentru Oceanul Planetar și zonele adiacente acestuia.

* Baza Navală

Numai zonele din largul litoralului rusesc din nordul Rusiei și Orientul Îndepărtat, cu o suprafață de 3,9 milioane Km², dețin 13,7 miliarde tone rezerve de petrol și 52,3 trilioane de m³ de gaze naturale, cunoscute, iar esența disputelor maritime dintre țări o reprezintă obținerea resurselor de petrol și gaze.

Atâta vreme cât resursele biologice, energetice și minerale ale solului se diminuează, rolul Oceanului Planetar va crește.

Populația lumii și capacitățile economiei globale sunt localizate în procent foarte mare în zonele de coastă : 25% în zone aflate la distanțe de până la 50 mile marine față de litoral, 50% în zone aflate la distanțe de până la 100 mile marine față de litoral și 75% în zone aflate la distanțe de până la 500 mile marine față de litoral. În concluzie, majoritatea populației lumii este dependentă, într-un fel sau altul de ocean.

Ca orice componentă a forțelor militare, așa cum am subliniat anterior, forțele navale au ca scop prevenirea războaielor, a conflictelor militare și protejarea intereselor națiunii, contribuind la configurarea puterii statului sau, mai precis, la dezvoltarea componentei militare a acestuia, deoarece, așa cum arăta Richard Hill, „puterea reprezintă abilitatea de a influența evenimentele”, [1] iar navele de luptă au fost întotdeauna, pe toate mările și oceanele, simbolul fermității și consolidării puterii statului, demonstrând înalte standarde tehnice și potențialul industrial al statului respectiv, îndeplinind atât funcții militare, dar și politice.[2]

De remarcat este și ceea ce sublinia un cunoscut amiral american referitor la transformarea forței moderne și a modului cum este folosită aceasta, arătând că, în general, asupra acesteia acționează simultan doi vectori: primul fiind apariția celei de-a treia mari perioade a globalizării, iar al doilea și cel mai important, este translația societății de la era industrială la era informațională.[3]

În condițiile moderne, protejarea intereselor economice și politice pe mări și pe oceane rămâne principalul scop al forțelor navale.

Controlul mării nu mai este asociat astăzi cu interdicția unui spațiu maritim specific pentru o potențială flotă inamică, nici nu se referă la combatanți decisivi, nici la protecția convoaielor maritime așa cum a fost cazul, zeci de ani, în trecut. În zilele noastre, controlul mării, așa cum vom vedea și în capitolul în care vom analiza misiunile forțelor navale în prima jumătate a acestui veac, este interpretat în sensul de a încerca menținerea unei mări libere și sigure, fără a se lăsa loc pentru organizațiile teroriste și activitățile ilicite cum ar fi traficul ilegal de persoane sau arme, sau periclitarea mediului.

Ca instrument al politicii internaționale, forțele navale au câteva misiuni unice. În primul rând, nu sunt îngrădite de granițele naționale și pot duce drapelul țării de care aparțin în orice parte a lumii. În al doilea rând, ultimele realizări ale științei în materie de armament fac vulnerabile orice țintă, orice țară, indiferent de distanța față de litoral. Aceasta înseamnă că forțele navale sunt cel mai important element în lupta non-contact.[4]

Sunt actualele forțe navale ale lumii pregătite pentru a face față provocărilor și cerințelor acestui secol?

Răspunsul este categoric negativ, deoarece, de peste 10 ani se caută soluții și se fac predicții, concluziile având și elemente de convergență, dar și de divergență.

Analizii de prestigiu au arătat că forțele navale ale lumii au parcurs o perioadă destul de lungă de criză de identitate acțională, ceea ce s-a răsfrânt și asupra structurii flotelor, dar și asupra caracteristicilor constructive și de configurare a componentelor principale ale acestora, navele.

În 1999, cunoscutul specialist și consultant naval Norman Friedman, arăta: „*Forțele Navale ale principalelor state membre NATO din Europa și-au redus destul de mult aria misiunilor, aproape toate cantonându-se în domeniul controlului mărilor. Dintr-o singură mișcare, flotele acestor state au devenit anacronice și aceasta nu se datorește tehnologiei ci tocmai misiunilor pentru care au fost create, misiuni ce au devenit anacronice. Așa este exemplul fregatei britanice tip 23 care este o foarte slabă platformă pentru proiecția forței, dar încă este o excelentă navă pentru lupta antisubmarin în ape adânci, numai că submarinele ex-sovietice pentru care a fost proiectată ori nu mai sunt, ori au alte misiuni față de trecut.*”[5]

Astăzi, forțele navale ale lumii oscilează între tendința de a menține capacitățile lor tradiționale și derularea unor misiuni noi, impuse de mediul de securitate al secolului XXI. Navele care inițial, așa cum am arătat mai sus, au fost construite pentru a lupta împotriva submarinelor în largul oceanului, acum trebuie să acționeze împotriva pirateriei, jafului armat pe mare, traficului de armament, droguri și persoane și, mai ales, să facă față pericolului asimetric pe care îl reprezintă terorismul, deoarece, așa cum arăta un autor, „*astăzi, ogivele nucleare ale unui posibil inamic pot fi găsite pe o ambarcațiune pescărească, la fel de bine ca și pe un submarin cu rachete balistice.*”[6]

De aceea, pe bună dreptate, un amiral român afirmă că „*în general, toate țările lumii își reajustează strategiile navale și își formează propriile forțe navale*”[7], aceasta fiind principala caracteristică a acestui început de secol, iar amiralul francez Alain Oudot de Dainville, afirmă la rândul său: „*deja, o mare parte a viitorului marinelor noastre a fost planificat.*”[8]

Interesante sunt și aserțiunile altor amirali care conduc destinele forțelor navale ale statelor lor și vom reproduce câteva dintre acestea, deoarece, la fel ca și afirmațiile anterioare, aparțin unor persoane de cel mai înalt rang din ierarhia forțelor navale ale lumii, practic, aceste persoane având o influență covârșitoare în conturarea forțelor navale ale acestei prime jumătăți de veac.

Astfel, viceamiralul canadian D.W. Robertson, arăta că: „*Pe scurt, noi trăim într-o eră de o complexitate fără precedent, care se îndreaptă spre un viitor inerent imprevizibil, în care șocul strategic și surprinderea ne așteaptă în mod indubitabil*”[9], iar amiralul chilian Rodolfo Codina Diaz afirmă cam același lucru, spunând că: „*Actualul mediu de securitate este caracterizat de*

complexitate, incertitudine, surpriză, schimbări bruște și pericole care au o mare mobilitate.”[10]

În aceiași notă se exprimă și amiralul portughez Fernando Jose Ribeiro de Melo Gomes care arată că *„Mediul actual de securitate este caracterizat de complexitate și nepredictibilitate. Terorismul și crima organizată internațională reprezintă amenințările asimetrice majore pentru statele democratice.*”[11] și amiralul tailandez Satirapan Keyanon, în a cărui opinie *„Amenințările la adresa securității mondiale sunt în schimbare rapidă și constantă... rețelele teroriste sunt mult mai complexe și cu o arie de operare mult mai extensivă”*, ceea ce înseamnă că, în principal, noile caracteristici ale mediului internațional de securitate sunt determinante pentru stabilirea misiunilor și configurației forțelor navale și acest lucru îl vom reliefa pe parcursul referatului.

Ponderea acțiunilor navale deja a început să se mute în zonele litorale, iar în secolul XXI, cel puțin în prima jumătate, acțiunile navale vor avea ca obiect zonele litorale și se vor desfășura cu predominanță în aceste zone.

Acest lucru înseamnă atât reconfigurarea forțelor navale, dar și schimbarea caracteristicilor majorității platformelor și a modalităților de acțiune a acestora, mergându-se până acolo încât, așa cum vom arăta, vor apare noi tipuri de nave.

Interesul actual pentru acțiunile de litoral a apărut după încheierea războiului rece din cauza creșterii importanței zonelor de coastă, ca urmare a dezvoltării aglomerărilor de populații și, implicit, activității economice și problemelor strategice pe care le implică dezvoltarea acestor zone. Deci, așa cum arăta Geoffrey Till, *„forțele navale ale statelor sunt în plin proces de rebalansare a capacităților lor, reducându-se numărul navelor destinate acțiunii în marea liberă și crescând numărul navelor care au abilități de acțiune în zone de litoral”*[12] fapt ce a determinat ca *„accentul în domeniul maritim să se mute de la puterea de pe mare la puterea dinspre mare”*[13].

Acest lucru va duce la scăderea ponderii misiunilor tradiționale de control al mării și interdicție maritimă, dar nu și a importanței acestora, deoarece, așa cum arăta în martie 2004, amiralul american Tom Farago: *„...astăzi noi nu avem o imagine clară asupra spațiului maritim așa cum avem despre spațiul aerian. Dacă un avion decolează, noi știm unde se duce, cine este la bord și știm statutul său de-a lungul întregii sale călătorii. Nu același lucru îl putem spune despre spațiul maritim”*[14]

Trebuie avut în vedere și faptul că forțele navale implicate în operații expediționare trebuie să fie în măsură să protejeze deplasarea pe mare a forțelor necesare, atât în largul mării, cât și în apele costiere, acest lucru realizându-se prin controlul mării.

Pe de altă parte, există și opinii cum că, la începutul secolului XXI, cel mai întâlnit vector de dezvoltare, în cazul majorității forțelor navale, a fost generat de necesitatea războiului la scară limitată, precum și de necesitatea protecției intereselor economice ale națiunilor.[15] Afirmția este adevărată și

nu contrazice pe cele prezentate anterior deoarece războiul limitat se va purta în zone de litoral.

Dacă astăzi operațiile amfibii se concentrează pe asalturi asupra litoralului și în interiorul porturilor maritime cu scopul de a se realiza puncte de sprijin pe litoral care să permită, ulterior, realizarea treptată a unei puteri combative suficiente pentru conducerea operațiilor împotriva obiectivelor aflate în interiorul teritoriului, operațiile viitoare, care vor pleca dintr-o poziție de bazare maritimă, vor fi caracterizate de „ *asaltul direct asupra obiectivelor din interiorul teritoriului (fără pauză operațională), urmată de acțiuni de capturare a porturilor maritime sau a pozițiilor întărite de la litoral, cu scopul de a se asigura deplasarea grosului forțelor*”[16]

2. Câteva considerații asupra forțelor navale actuale ale lumii și elementele de bază privind dezvoltarea forțelor navale ale lumii în prima jumătate a secolului XXI

2.1. Scurtă prezentare a situației actuale a forțelor navale ale lumii

Pentru a avea o imagine bine fundamentată asupra a ceea ce există și, mai ales, asupra a ce va fi, va trebui să analizăm o serie de date furnizate de prestigioase surse și să încercăm să previzionăm, după aceea, cum vor arăta forțele navale ale lumii deoarece, așa cum arăta amiralul american Art Cebrowski, „*Inabilitatea noastră de a prezice viitorul nu înseamnă că noi nu știm nimic despre el, cel puțin în limitele rezonabilului*”[17].

La acest început de secol, aproximativ 50 % din statele lumii care au ieșire la mare, ceea ce înseamnă cam 70-80 de țări, au flote compuse din nave mici și vedete, folosite în exclusivitate pentru misiuni specifice gărzii de coastă sau misiuni de patrulare în apele teritoriale proprii, iar un procent de aproximativ 20 % din țările cu ieșire la mare (puțin peste 30 de țări) au un număr suficient de nave mari de suprafață care le permite operarea și în afara apelor naționale.[18] Aceste ultime state, după unele surse, sunt considerate puteri navale și analizate prin prisma unor criterii complexe, dar nu întotdeauna explicite și bine fundamentate. De exemplu, pe site-ul [www. StrategyWorld.com](http://www.StrategyWorld.com), găsim o ierarhizare a 40 de state considerate puteri maritime (printre care se află și România), după criterii ca: tonajul total, numărul de nave de luptă peste 1000 de tone și calitatea pregătirii echipajelor (luându-se ca bază flota SUA), exprimată în procente. Toate aceste criterii se regăsesc într-un coeficient de ierarhizare care este destul de aleatoriu deoarece folosește date arbitrare, cum este calitatea pregătirii echipajelor. Și exemplele pot continua. Opinia noastră este că, așa cum subliniază unii specialiști în domeniu[19], atunci când se fac referiri la capacitățile forțelor navale, acestea trebuie să se refere nu numai la componența în sine a acestora, dar și la elemente referitoare la probleme cum ar fi: unde se desfășoară aceste forțe, metodele de desfășurare și folosire a forței,

structura generală a forței și modul ei de organizare, precum și ce feluri de tehnologii trebuie să stea la baza acesteia.

Practic, o țară cu ieșire la mare care are și nave este o putere navală, rămânând în discuție doar ce fel de putere navală este. Și aici intră în calcul foarte multe elemente, nu numai numărul și tipul navelor militare pe care le deține.

Într-adevăr, o forță navală marchează o schimbare calitativă dacă la navele pe care le are se mai adaugă și submarine cu propulsie clasică. În această categorie sunt incluse forțe navale din aproximativ 40 de țări (mai mult de 25% din totalul țărilor cu ieșire la mare).

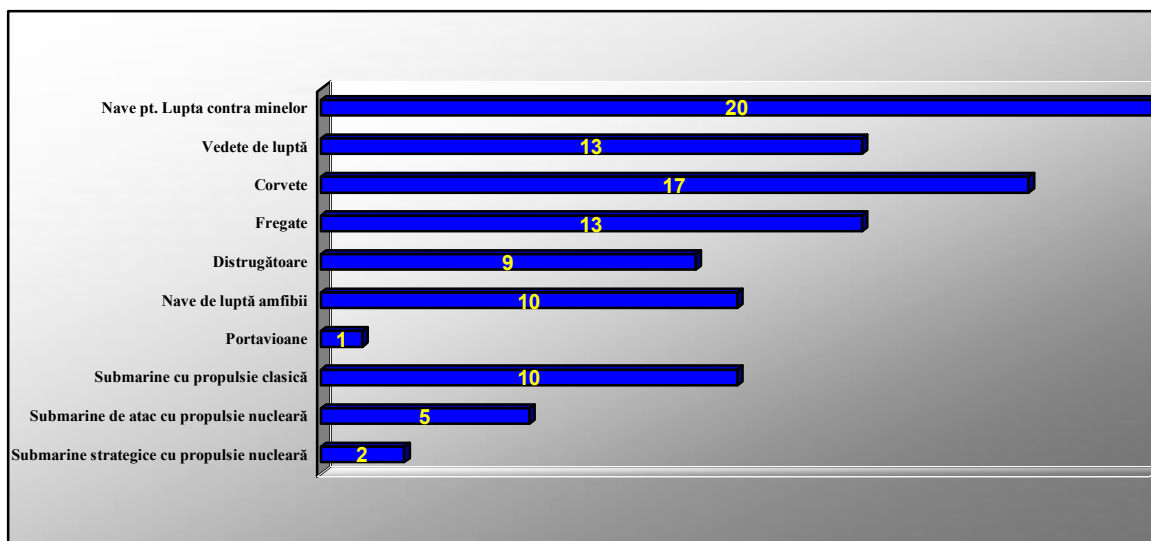
De remarcat este faptul că o mică parte din țările lumii (aproximativ 5%), astăzi, au nave de tipul portavioanelor și submarinelor cu propulsie nucleară și numărul acestora nu va evolua considerabil.

În prezent, în lume sunt peste 2.500 de nave de luptă, iar tendința este ca numărul acestora să scadă la 1.300 – 1.400 de nave în jurul anilor 2015. Numărul submarinelor, la nivelul anului 2000, se ridică la peste 500[20] și acestea pot fi împărțite în trei mari categorii: submarine strategice cu propulsie nucleară dotate cu rachete balistice, submarine de atac cu propulsie nucleară și submarine cu propulsie clasică. Submarinele cu rachete balistice nu vor fi folosite din rațiuni militare, ci din rațiuni politice și este de așteptat ca numărul de tuburi de lansare de la bordul acestora (actualmente 12 – 24) să scadă, dar se vor îmbunătăți considerabil caracteristicile rachetelor.

În ceea ce privește distrugătoarele, singurele țări care încă mai construiesc acest tip de navă sunt SUA, Anglia, Japonia, Rusia, India și China iar viitorul acestora este relativ constant, deoarece nici nu se va renunța la construirea lor, dar nici nu vor mai avea multe caracteristici ale distrugătorului clasic, tinzând, așa cum vom vedea, spre o navă multirol de dimensiuni mari care, de multe ori, din rațiuni politice va fi numită fregată, de exemplu.

Fregatele, care actualmente sunt în număr de peste 350, vor cunoaște o dezvoltare mai mare decât alte tipuri de nave și, în opinia noastră, vor avea dimensiuni mai mari decât actualele tipuri de fregate, deoarece caracterul multirol va impune acest lucru. Același lucru se va petrece și cu corvetele, dar vom analiza pe larg acest aspect atunci când vom aborda problema configurației flotelor viitorului și a caracteristicilor principalelor tipuri de nave ce vor intra în componența acestora.

Deși, actualmente, împărțirea pe clase și tipuri de nave este destul de eterogenă și relativă, considerăm că, așa cum arată majoritatea specialiștilor în domeniu, putem vorbi de 10 tipuri principale de nave, repartiția procentuală a acestora în cadrul forțelor navale ale lumii fiind următoarea:

Sursa datelor: I.G. Zaharov, *Warships: a global survey*, Voiennaia Misli, mai-iunie 2002

Fig. 1 Repartiția procentuală pe principalele tipuri de nave a forțelor navale ale lumii

Ce se întâmplă în acest moment?

Toate forțele navale ale lumii, fără excepție, sunt angrenate într-un proces dublu: pe de o parte, redefinirea doctrinelor și strategiilor navale proprii, în cazul puterilor navale majore și fundamentarea sau redefinirea unor concepte strategice în cazul celorlalte puteri navale și, pe de altă parte, reconfigurarea structurală a componentei militare a puterii navale.

Este interesant să facem și o scurtă incursiune cu caracter comparativ în ceea ce privește situația actuală a forțelor navale ale lumii și, după consultarea mai multor surse bibliografice, considerăm că lucrarea cea mai completă și exactă este cea a americanului Robert O. Work, *Winning the Race: A Naval Fleet Platform Architecture for Enduring Maritime Supremacy* care, deși insistă pe supremația SUA, operează cu date exacte, ceea ce este esențial pentru o analiză pertinentă.

Astfel, autorul arată că actuala flotă militară a SUA, inclusiv platformele de proiecție a forței aeriene, navele de luptă cu un deplasament maxim de peste 2000 de tone (deci de la nivel fregată în sus) și submarinele cu un deplasament de peste 450 de tone în imersiune, reprezintă o masă totală de 2,86 milioane de tone (48,5 % din totalul mondial), în timp ce toate celelalte forțe navale ale lumii însumează 3,04 milioane de tone (51,5 % din totalul mondial). De remarcat este faptul că numai 17 țări în afara SUA operează flote mai mari de 50.000 de tone, acestea însumând 2,7 milioane tone (45,76 % din totalul mondial), iar dintre acestea, 14 state sunt considerate aliate sau prietene și una „partener strategic” – India. Cele două state considerate de SUA ca neprietene și potențiali competitori navali sunt Rusia și China, care au împreună o flotă de 893.692 tone (15,15% din totalul mondial și 31,25% din tonajul total al flotei SUA)[21].

Este evident că, în acest moment, nu poate exista o competiție între SUA și alt stat sau chiar între SUA și orice altă coaliție de state deși dintre cele 582 de nave mari de luptă existente în lume, SUA operează numai 100 (17 %).

În ceea ce privește submarineele, dintre cele peste 500 de submarine existente în lume, așa cum am mai arătat, 376 sunt considerate ca submarine de luptă majore, dintre acestea SUA operând numai 57 (adică 15 %) și vom vedea mai târziu că la capitolul submarine SUA nu stă prea bine, comparativ cu capitolul portavioane, de exemplu, unde deține 12 dintre cele 15 portavioane existente în lume (80 %) sau, ca să dăm dovadă de rigurozitate, dintre cele 19 nave din lume care au posibilități de decolare pentru aviație (63 %).

Revenind la submarine, dintre cele 376 de submarine majore, numai 101 au propulsie nucleară (27 %), iar cele 57 submarine nucleare ale SUA sunt toate cu propulsie nucleară[22].

Următorii 20 – 30 de ani vor fi cruciali pentru dezvoltarea și, mai ales, pentru transformarea flotelor lumii. Practic, cu mici excepții, nimic din ce este astăzi, nu se va mai regăsi în viitor. Pare paradoxal, dar nave extrem de moderne cum ar fi, de exemplu, distrugătoarele din clasa Arleigh Burke, care sunt mândria flotei americane de astăzi, nu vor mai fi nici măcar modernizate, ele dispărând și lăsând loc celor din clasa Zumwalt. Flotele lumii nu vor mai avea platforme cu aliuri clasice, cu armamente impresionante la vedere, ci vor opera platforme a căror formă va spune foarte puțin, care uneori vor naviga în semiimersiune, dar care vor avea capabilități de neînchipuit în urmă cu nu mai mult de 10 ani sau, în unele cazuri chiar în zilele noastre.

2.2. Elementele de bază privind dezvoltarea forțelor navale ale lumii în prima jumătate a secolului XXI

Secolul XXI a debutat cu lansarea de proiecte de amploare în ceea ce privește construcțiile navale, foarte puține proiecte anterioare fiind continuate. Majoritatea proiectelor presupune realizarea de noi platforme și noi echipamente, de multe ori depășind imaginația chiar și a specialiștilor în domeniu.

Din 60 de proiecte majore militare de înzestrare pe plan mondial, 23 aparțin numai forțelor navale ceea ce, pe de altă parte, înseamnă că din suma totală de 1407,217 miliarde de dolari cât reprezintă costul total al celor 60 de programe, pentru cele 23 proiecte majore navale sunt alocate 334,025 miliarde de dolari, la care se adaugă încă aproximativ 200 miliarde de dolari din proiectele comune tuturor categoriilor de forțe sau din cele în comun cu forțele aeriene. Așa este cazul avionului F-35 Joint Strike Fighter care se va regăsi și în dotarea forțelor navale. Oricum, forțele navale vor cheltui peste 35 % din banii alocați pentru aceste proiecte majore și aceasta spune totul despre amploarea dezvoltării forțelor navale la acest început de veac.

De exemplu, în următorii 10 ani, numai în regiunea Asia-Australia se așteaptă construirea a 841 de nave, începând de la submarine până la distrugătoare, valoarea totală a acestor nave ridicându-se la 108 miliarde de dolari în următorii 10 ani și la 153,8 miliarde dolari în următorii 20 de ani (Fig.2).

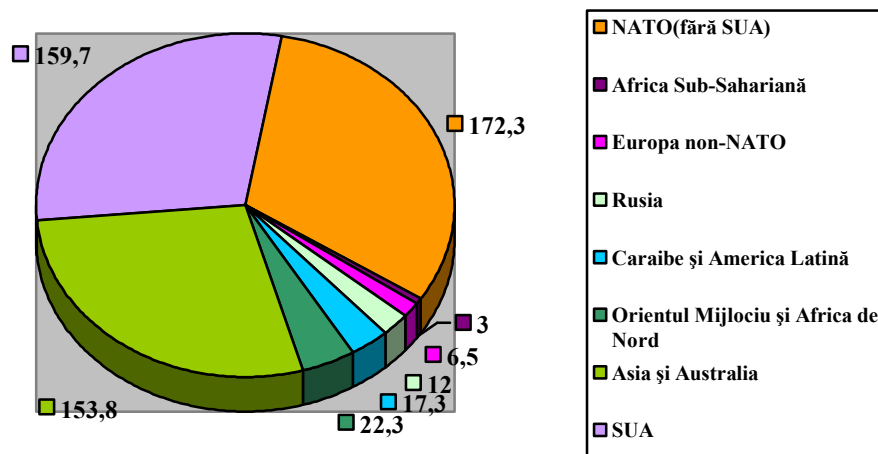

Fig. 2 Valoarea cheltuielilor militare (în miliarde de dolari) ce se vor efectua în următorii 20 de ani, în diferite zone ale lumii, pentru achiziționarea de nave militare
Sursa: AMI International 2006/2007 și Defense News, 2 Aprilie 2007

Practic, în următorii 10 ani, în această zonă, se vor construi, 82 de submarine, 83 de nave amfibii, 82 de fregate, 122 vedete rapide de atac și 32 de distrugătoare.[23] Pentru sistemele de luptă vor fi cheltuite peste 5 miliarde de dolari, iar 24 de miliarde de dolari vor fi cheltuite, de către 14 țări din zonă, pentru achiziția a 151 de nave cu capabilități de luptă antisubmarin, datorită creșterii pericolului submarin în zonă.

Este demn de remarcat faptul că programul de construire de submarine va necesita cheltuirea a 29 miliarde de dolari, nouă țări urmând să achiziționeze submarine noi (China, Malaiezia, Coreea de Sud, Japonia, Singapore, India, Pakistan, Indonezia și Taiwan).[24]

Dacă vom continua analiza datelor din Fig.2, vom vedea că și în zona Africa - Orientul Mijlociu, se vor cheltui, în următorii 20 de ani, 22,3 miliarde de dolari, numai în primii 10 ani cheltuindu-se 17 miliarde de dolari pentru procurarea a 350 de nave militare de către 18 țări din zonă.[25]

Datele din Fig.2 indică și faptul că, în afară de cei doi mari competitori tradiționali în domeniul cheltuielilor pentru înarmare (SUA cu 159,7 miliarde de dolari și NATO-fără SUA, cu 172,3 miliarde de dolari), în următorii 20 de ani apare un nou pol de putere situat în zona Asia-Australia, cu exponent principal China, dar, după părerea noastră, și India care face eforturi mari pentru modernizarea și dezvoltarea forțelor sale navale. Acest lucru poate fi mai bine perceput dacă analizăm repartiția procentuală a acestor cheltuieli, așa cum este prezentată în Fig.3.

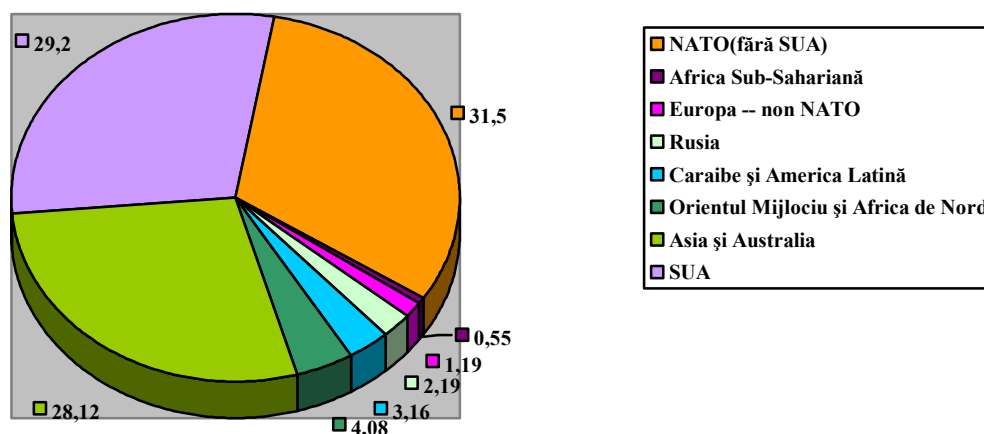

Fig.3 Repartiția procentuală din totalul creșterii puterii maritime, ca urmare a achizițiilor ce se vor efectua de către forțele navale, în următorii 20 de ani, în diferite zone ale lumii

Nu trebuie să ignorăm Rusia care, după ultimele evenimente, a demonstrat că nu a renunțat și nu va renunța la statutul de mare putere și să ne ferim de predicții care pot fi eronate, generate de o situație de moment, cum a fost cea a prăbușirii și dezmembrării fostei URSS. Un reputat analist arăta : „ *Predicția este ceva periculos. De exemplu, acum pare imposibil ca Rusia să se reîntoarcă la vârful de putere și gradul de pericol pe care îl reprezenta în timpul Războiului Rece. Dacă ne aducem aminte, în 1920, se părea că Germania este terminată dar nu a fost așa.* „ [26]

Dacă luăm în calcul numărul de nave militare care au un deplasament de peste 100 de tone, vom vedea că (Fig. 4) cele mai multe achiziții se vor face tot în zona Asia-Australia, acoperind un procent de 38,98% din totalul mondial, față de 25,5% NATO (fără SUA) și 10,74% SUA.

Trebuie să ținem seama de faptul că aceste procente se referă numai la numărul de nave și nu la valoarea operațională a acestora deoarece, așa cum vedem în Fig. 5, principalele programe navale militare pe plan mondial se referă la nave și echipamente majore, ierarhia contribuabililor pe plan mondial fiind prezentată în Fig. 6, unde vedem clar că SUA conduce detașat, cu 437,5 miliarde de dolari investite în programe navale.

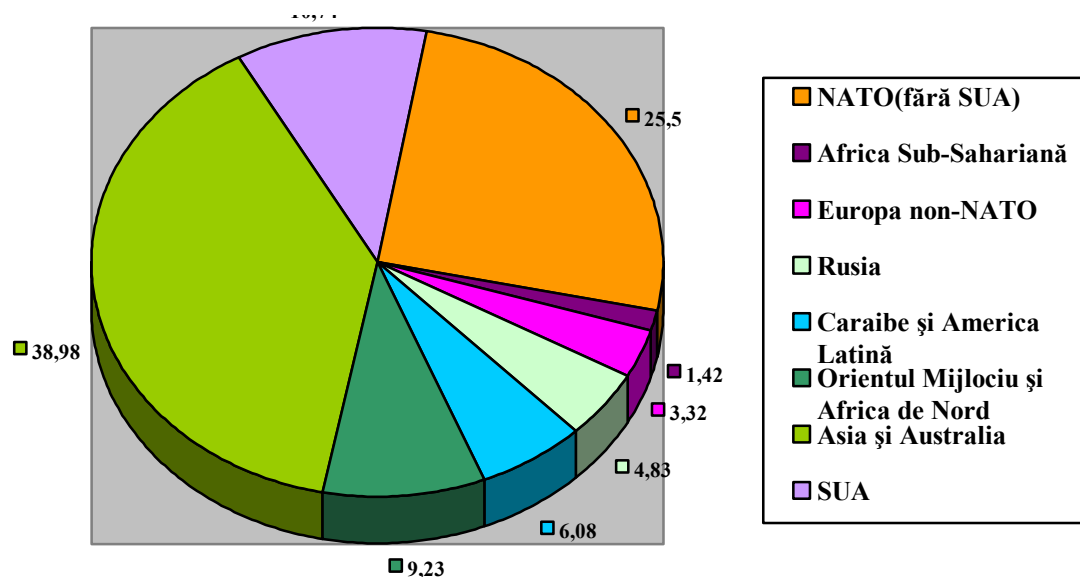

Fig.4 Repartiția procentuală funcție de numărul de nave de peste 100 de tone ce se vor achiziționa în următorii 20 de ani în diferite zone ale lumii

Sursa: AMI International 2006/2007 și Defense News, 2 April, 2007

Nr. crt.	Program	Țara	Cost total (miliarde dolari)	Total elemente ce vor fi achiziționate
1.	Sisteme de luptă moderne	SUA	167.7	15
2.	Submarin SSN 774 clasa Virginia	SUA	98.5	30
3.	Distrugător Arleigh Burke DDG -51	SUA	63.0	62
4.	Rachetă balistică lansată de pe submarin clasa Trident II	SUA	38.9	561
5.	Program portavion CVN-21	SUA	37.3	3
6.	Avion de luptă multirol P-8 A	SUA	32.1	108
7.	Distrugător T 45	Marea Britanie	11.9	6
8.	Submarin de atac nuclear BARRACUDA	Franța	10.4	6
9.	Fregată FREMM	Italia, Franța	7.5	10 Italia 17 Franța
10.	Submarin nuclear Astute	Marea Britanie	7.0	Up to 8
11.	Proiect Sea 4000	Australia	4.6	3
12.	Fregate clasa Horizon	Italia, Franța	3.7	2 Italia 2 Franța
13.	Submarine Scorpene	India	3.5	6
14.	Avion de patrulare maritimă C-X cargo/P-X	Japonia	3.0	80
15.	Fregată clasa Fridjof Nansen	Norvegia	3.0	5
16.	Fregată F-125	Germania	2.9	4
17.	Portavion Cavour	Italia	1.8	1
18.	Fregată clasa Krivak	India	1.1	3
19.	Submarin clasa Dolphin AIP	Israel	1.1	2
20.	Submarin clasa 209 / 1400	Africa de Sud	0.871	3
21.	Modernizare portavion Gorshkov	India	0.675	1
22.	Fregată Meko 200 clasa SAN Valour	Africa de Sud	0.695	4
23.	Corveta Baynunah	Emiratele Arabe Unite	0.520	4

Fig. 5 Principalele programe navale majore pe plan mondial

Sursa: Defense News Research, *The Big 60 Worldwide Programs*, Defense News, 12 March 2007, p. 22

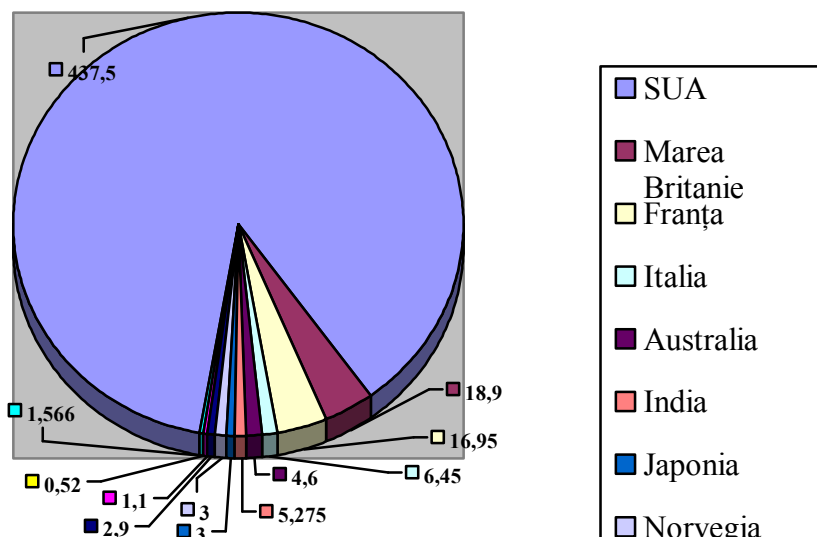

Fig. 6 Principalele programe naționale navale majore pe plan mondial (miliarde de dolari)

Sursa datelor: DefenseNews Research, *The Big 60 Worldwide Programs*, *DefenseNews*, 12 March 2007, p. 22

Din această analiză lipsesc date importante, referitoare la Rusia și, în special China, care nu furnizează oficial date de acest gen, dar vom vedea că derulează programe importante, fiind și exportatori de nave și tehnică de luptă importanți, cum este cazul Rusiei care are câteva firme puternice în domeniu (**Fig. 7**) și care, de exemplu, furnizează 80% din exportul său de tehnică militară către China și India[27], dar și al Chinei, unde discrepanța între bugetul oficial și cheltuielile pe care le face, spun foarte mult despre aspirațiile militare ale acesteia.[28]

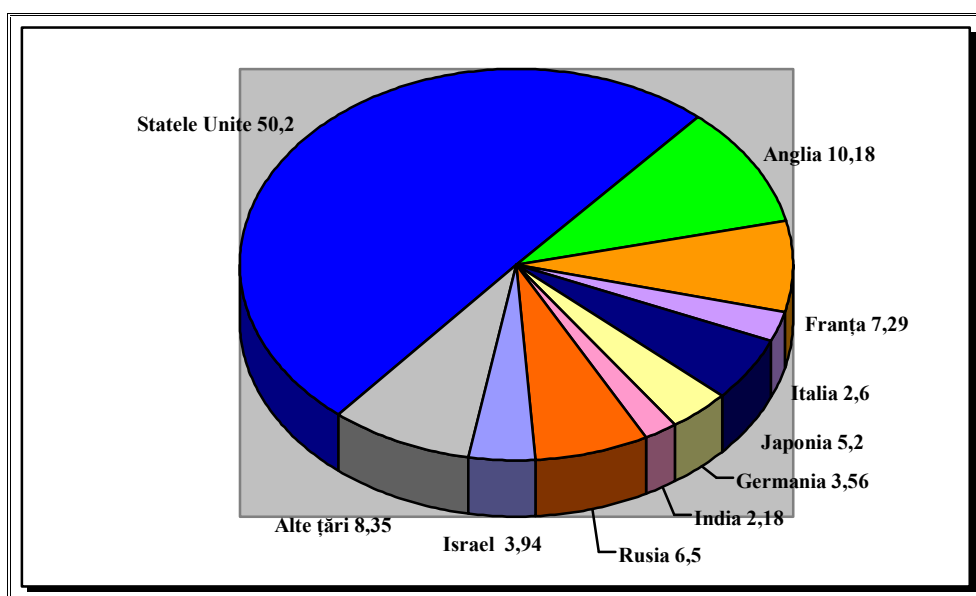

Fig. 7 Procentajul de apartenență pe națiuni al celor mai mari 100 de firme producătoare de armament și tehnică de luptă din lume

(Graficul a fost calculat pe baza datelor din Defense News Top 100, publicat în numărul din 17 iulie 2007 al Defense News, p. 12 și 14)

De altfel, și renumiți specialiști în domeniul analizei forțelor navale își pun întrebarea dacă SUA este în acest moment singura superputere și, deși răspunsul la acest moment ar fi da, viitorul, analizat cu mai mare atenție, sugerează că este de așteptat să se consolideze cel puțin încă două mari puteri : China și Rusia.

Deși nu este complet relevant, totuși, dacă studiem datele din graficul prezentat în **Fig.8**, este evident că specialistul citat are dreptate și, adăugăm noi, mărimea acestor forțe navale, însoțită de o dotare corespunzătoare și de o pregătire superioară, pot conferi cu certitudine statutul de mare putere navală.

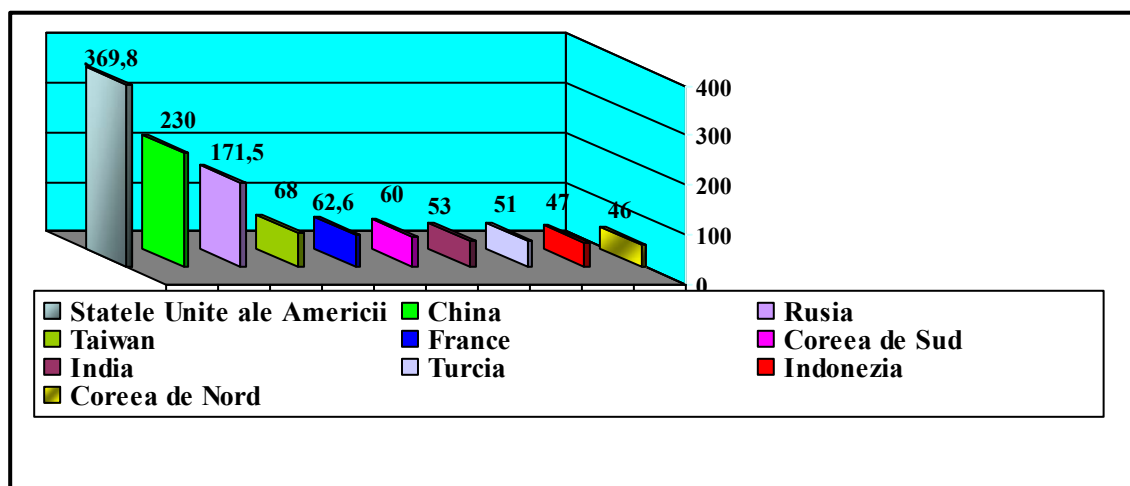

Fig. 8 Cele mai mari 10 forțe navale ale lumii din punct de vedere al numărului de personal (mii de persoane)

Sursa datelor : www.espiritdecorps.ca

Note bibliografice

- [1] Richard Hill, *Medium power strategy revisited*, Royal Australian Navy, Sea Power Centre, Working Paper No.3, Jervis Bay, martie 2000, p.2
- [2] I.G. Zaharov, *Warships: a global survey*, Voienaiia Misli, mai-iunie 2002
- [3] Arthur K. Cebrowski, *Transformation and the Changing Character of War?*, Office of Force Transformation, Departament of Defense, Arlington, VA, 17 iunie 2004, p.3
- [4] **** *Navy in the new era. Role, requirements, shape*, pe site-ul <http://shipbuilding.ru/eng/articles/navy/>
- [5] Norman Friedman, *New Tehnology and Medium Navies*, Royal Australian Navy Maritime Studies Program, Working Paper No.1, Jervis Bay, august 1999, p. 2
- [6] Peter Felstead, *Charting the course-World navy chiefs look to the future*, Jane's Defence Weekly, volume 44, issue 18, 2 May 2007, p. 23
- [7] Contraamiral de Flotilă dr. Gheorghe Marin, *Considerații privind strategia maritimă internațională la începutul secolului XXI*, Gândirea Militară Românească, Nr.4, iulie – august 2002, București, p. 112

- [8] Peter Felstead, *op.cit.*, p. 31
- [9] Ibidem, p.26
- [10] Ibidem, p. 28
- [11] Ibidem, p. 43
- [12] Geoffrey Till, *Naval Transformation, Ground Forces, and the Expeditionary Impulse: the Sea-Basing Debate*, Strategic Studies Institute of the Army War College, The Letort Papers, Carlisle, Pennsylvania, decembrie 2006, p. 2
- [13] Ibidem, p. 8
- [14] Stephen Trimble, *Sea Wiew*, Jane's Defence Weekly, volume 44, issue 14, 4 aprilie 2007, p. 21
- [15] **** *The XXI – century combat ship – new technologies*, St.Petersburg in the mirror, №5 (12), Summer 2002
- [16] William Howard, Donald Pilling, *Defense Science Task Force on Sea Basing*, Defense Science Board, Washington, D.C., August 2003, pp. 14-18
- [17] Arthur K. Cebrowski, *op. cit.*, p.1
- [18] I.G. Zaharov, *op. cit.*
- [19] Arthur K. Cebrowski, *Transforming Transformation*, Office of Force Transformation, Department of Defense, Arlington, VA, 19 April 2004, p.4
- [20] I.G. Zaharov, *op. cit.*
- [21] Robert O. Work, *Winning the Race: A Naval Fleet Platform Architecture for Enduring Maritime Supremacy*, Center for Strategic and Budgetary Assessments, March 1, 2005, p. 16
- [22] Ibidem., p. 22
- [23] Wendell Minnik, *China's Threatening Policy*, Defednse News, 21 May 2007, p. 20
- [24] Ibidem
- [25] Ibidem
- [26] Norman Friedman, *op. cit.*
- [27] **** *Russian Military Industrial Complex Is On The Brink Of Collapse*, WPS Russian Business Monitor, 17 Jun 2005
- [28] Nathan Hodge, *Power Projection, energy high on China's agenda, says US DoD*, Jane's Defence Weekly, volume 44, issue 23, 6 June 2007, p. 5